

MALI ISTRANIN

Mala pošta

JOŠ IMADEMO SAMO NEKOLIKO PRIMJERAKA KNJIGE »ZA GOLI ŽIVOT«. Tko ju od naših prijatelja još nije naručio neka ne odgađa, jer bi mogao ostati bez nje. Ova je knjiga dragocjeni i historijski dokumenat borbene žilavosti našega naroda u Istri, a namijenjena je bila samo prijateljima, pa će je prema tome uskoro biti uopće nemoguće nabaviti, jer se u knjižarama nije ni prodavala. Knjiga je lijepo opremljena, s jakom, impresivnom naslovnom slikom čovjeka, koji se grčevito drži zemlje rodene i ne da se od nje otkinuti. Na koncu je dodana i jedna mapa Istre u bojama. Cijena je knjizi 20.— Din. Požurite s narudžbom, da ne bude prekasno!

»VILINSKO KOLO«. Prva naklada ove lijepe alegorijske slike, pisane pjesničkim zanosom, bila je u roku od osam dana sasvim raspakčana, što je pravi rekord na našem knjižarskom tržištu. Od druge naklade te male knjižice preostalo nam je još dvadesetak komada. Ova je slika osobito podesna za prikazivanje u školama, jer u njoj može sudjelovati veliki broj djece. Cijena je knjižici 3.— Din, a naručuje se kod uprave našeg lista.

.....

Dr. Mijo Deklić, Bela Crkva. Poslali smo sve dosad izašle brojeve na adrese, koje ste nam saopćili. »Kloka i Jožića« nijesmo stampali u posebnoj knjizi, jer se na naš poziv nije odazvao dovoljan broj pretplatnika.

Milena Vulević, Skoplje. Poslali smo i nadamo se da će Vam se svidjeti.

Andrija Slipčević, Šibenik. Ispravili smo pogrešku i odsad šaljemo samo u Šibenik. Lijepo Vas i bratski pozdravljamo kao jednoga od naših najstarijih pretplatnika. Živjeli!

Strahinja Popović, Prijepolje. Od sada šaljemo u Prijepolje. Pozdravljamo!

Toma Irović, Bela Crkva. Poslali smo i br. 4. Drago nam je da Vam se list sviđa. Lijepi pozdrav!

Major Arnošt Andrašek, Žilina (Čsl.) Ne ljutite se, što Vam nismo odgovorili. Učinit ćemo to što prije opširno. Šaljemo Vam br. 3, koji Vam fali. Pozdrav Vašim mladim sokolićima i do skorog viđenja!

Drag. Lukež, Sušak. Primili smo Vaš kratki listić. Što je s Vama da ste ušutjeli? Javite se malo opširnije! Ono ćemo donijeti prvom zgodom!

MALI ISTRANIN

GOD. VIII ZAGREB, TRAVANJ ŠKOL. GOD. 1936/37 BR. 8

Doživljaj u zvoniku

Ih što su divno zvonila zvona, kad bi stari Barba Stipe Pastorčić povukao konope. Nitko nije znao tako zvoniti kao on. Najprije bi se oglasilo malo zvonice, pa onda ono srednje, a na koncu bi se uplelo dubokim glasom, puno dostojanstva, ono najveće...

Barba Stipe nije nikoga puštao blizu zvonika. A mi djeca, kako bismo bili rado povukli makar samo jedamput konopac zvona. Ili u predvečerje velikih blagdana, kako bismo se rado bili uspeli gore na zvonik, da mu pomognemo »potrkavati« to jest udarati u raznim razmacima kladvom o zvona, koja bi tada proizvodila najljepšu glazbu: din-din-din-din, dan-dan, don!

Ali ne! Nije on dao ni jednom derančiću da uđe ni kroz vrata zvonika, a kamo li da bi mu dopustio, da se popne čak gore do zvona.

A kako bi lijepo bilo gledati odozgo u predvečerje cijelu krajinu. Na istoku plava glava ponosne Učke gore, na zapadu beskrajno more, kome se nigdje ne vidi svršetka, nego ti se čini, da se u daljini stapa s nebom u jedno. A nebo, crveno ko krv, od sunca koje lagano tone u valove morske. A onda k tome zvuci večernjeg zvona. Ta to je pjesma nad pjesmama!

A stari Stipe Pastorčić nam ju nije htio priuštiti.

Znam, bojao se on za nas, ali što smo mi to razumjeli. Dogodilo se naime jednoć da su derančići vješajući se o konope skoro izgubili glavu. Staro trulo drvo, na kom je visjelo zvono popustilo je, a zvono u velikom zamahu, jer djeca su ga navlačila ko luda, izleti napolje. Sva je sreća bila da nije nitko bio u blizini inače bi bilo poklopilo koga po glavi, da ne bi nikada više kruha jeo. O tome se događaju dugo pričalo a stari je Barba Stipe od tada uvijek brižno zaključavao vrata tornja ne puštajući djecu ni blizu.

Meni je bilo osam godina, a još nikada nisam bio na zvoniku, nikada vidio zvona kako izbliza izgledaju.

Jedne večeri bio sam kod tete, pa vraćajući se kući preko trga kraj crkve opazim, da su vrata zvonika otvorena. Večer je bila divna. Barba Stipe je bio upravo odzvonio Zdravumariju, a iz dalekih daljina dopirali su iz daljnjih i bližnjih župa zvuci zvonova, koji su mu se odazivali. Sunce je bilo taman zapalo u more, koje se zarumenilo kao da se po njegovoj površini razlila vrela crvena krv.

Primaknem se zvoniku. Pogledam unutra, a u njemu nikoga. Obazrem se na sve strane, nigdje ni Barba Stipe, a ni druge žive duše.

— Ha, — pomislim, — evo mi lijepa prilika, da se jednoć popnem na zvonik i pogledam odozgo iz onih za mene vrtoglavih visina, na svoje rodno mjesto, na krovove sitnih kućica koje se poput jata bijelih golubova polegoše po brežuljku, da vidim ona zvona, koja znadu tako divno pjevati pod rukom staroga zvonara Stipe. Barba Stipe je sigurno zaboravio zatvoriti vrata i otišao kući, — računao sam u sebi i hitro, da me tko ne bi opazio, smuknem kroz vrata pa bježi uz stepenice gore na zvonik, ko vjeverica.

Stare su, bršljive i raspucale daske škripjele pod mojim nogama i bilo me je skoro strah, da koja ne popusti i ne polomi se podamnom. Za čas sam bio gore. Kako sam naglo doskakutao u onom polumraku udarim glavom o jedno zvono, koje muklo zazveči, ili mi se bar tako pričinilo od udarca. A možda je to i moja šuplja glava zazvečila. Po-

plašio sam ćuke i šišmiše, koji se razletiše na sve strane, lomatajuć krilima i udarajuć o balvane. Nekakvo neugodno čuvstvo stalo me pritiskati oko srca. Bilo me je pomalo i strah, ali osjećaj, da sam na vrhu zvonika, da ću se sutradan moći hvaliti pred drugom djecom kako sam se popeo do zvonova, kako sam gledao i more u daljini i sunce kako se gasi u njemu, da sam pročitao čak i natpise na svim zvonovima, punio me nekim posebnim ponosom. Isprasio sam se na prozoru ko kakav veliki vojskovođa, ko da sam najmanje Napoleon i s visoka sam promatrao u nizini ljude, koji su se vraćali s posla svojim domovima, pastire koji su tjerali stada ovaca ili goveda, i svi su mi oni izgledali ko sitni mravi, koji gmižu i penju se polako na mravinjak...

Kako sam dugo ovako dostojanstveno šetao i vrtio se po zvoniku ne znam, tek najednom opazim, da sunca više nema u moru, a ono krvavo rumenilo da se pretvorilo u nekakvu tamnu gustu smjesu, gdje

nijesi više mogao razaznati je li to more ili nebo. Na istoku iznad, sada već crne glave, Učke gore smiješilo se nekojko zvijezdica.

Pogledam u dubinu: tama! Ne raspoznaju se više ni trule stepenice. Prošli me srsi. Sjetim se priča, koje govore o dusima, vilama, čarobnjacima, vješticama. Ne znam kako, padne mi na pamet i to, da je nekoć uz crkvu i oko zvonika bilo groblje. Bog zna ne će li se sada koji od onih mrtvaca dići, pa da me malko poplaši zato, što sam u ovako kasno doba došao da mutim njegov noćni mir.

Spustim se niz stepenice. Škripale su još jače nego prije, a meni se je pričiniilo, kao da to netko škripi zubima. Bogzna čije to mrtvačke lubanje škripe zubima. Jednom riječju: drhtao sam ko prut na vodi.

Oдахnuo sam, kad sam došao do zemlje i osjetio pod nogama čvrsto tlo, koje nije cvililo ni škripalo. Ali jao: vrata su zvonika bila zatvorena. Prodrmam ih, što sam jače mogao. Ni da bi se maknula. Oblio me hladan znoj. Tko ih je samo mogao zaključati? Sigurno Barba Stipe, koji je nakon što je odzvonio Zdravumariju pošao u crkvu, da ju pregleda i nalije ulja u vječno svjetlo, a kasnije se lijepo vratio, zatvorio toranj i otišao kući.

Što ću sada? Lupao sam i udarao kao lud, ali tko da me čuje. Kućice su dosta daleko od crkve i zvonika, a ljudi su k tome svaki kraj svog ognjišta, večeraju i ni ne misle na to da bi se sada netko mogao nalaziti zatvoren u tornju.

Da ostanem spavati u zvoniku? Uh, sama mi pomisao na to najezila kosu. Još malo pa će otpočeti ples mrtvaca, kovitlanje duhova, skakanje vještica, a što li će istom biti o ponoći, kad oduče onih muklih dvanaest udaraca. Ne, ne, zaboga, samo to ne. Ne smijem ostatj preko noći u zvoniku, ta poludio bih od straha.

Stanem vikati i derati se ko da me kolju. Lupao sam, zvao, što sam jače mogao, al da! Tko da me čuje. Moj se je glas gušio među četiri uska zida zvonika. Bio je već mrak! Potpuni mrak! Kroz ključanicu vidio sam kako se po kućama pale svijeće, ljudi su se već spremali spavati. A što će moji kod kuće, kad vide, da me nema? Bog zna, što će misliti kuda sam otišao. Najednom me nešto udari po licu. Bio je šišmiš. U meni se sledila krv. Nijesam mogao dulje izdržati. I sav izvan sebe od straha dohvatim konope, jedan, dva, tri, koliko li ih je bilo ne znam, i povučem bijesno, mahnito.

Poplašila se jata ćukova i sova, zacvilili šišmiši, zadržtali su zidovi starog zvonika od silne zvonjave. A ja sam zvonio, zvonio kao lud, raskolačenih očiju, sav u jednoj groznici.

Uzbunilo se selo, ustrčali se ljudi, iznenađeni silnom zvonjavom. Nije prošlo ni par minuta, a ja začujem svu silu glasova oko zvonika. Dotrčali ljudi, sve jedan drugoga pitajući, što toliko zvonu na uzbunu. Ta nijesu valjda Turci provalili, pa sad robe i pale. Ili je možda vatra planula negdje u selu pa razara i uništava sve.

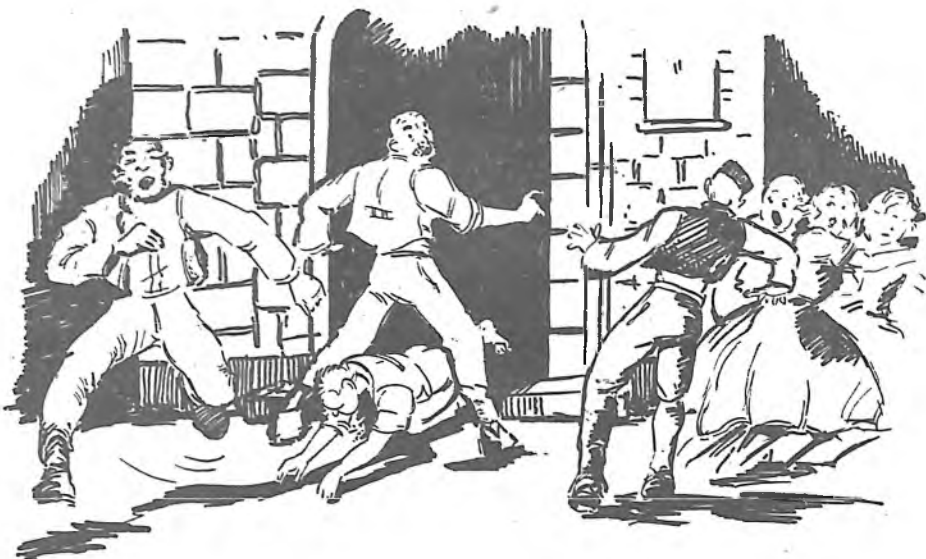
Zvone zvona na uzbunu, a nigdje se ništa ne vidi. I sve je više ljudi dolazilo, vika je bivala sve jača. Pitanja sve češća: što je, što je? Gdje gori, tko to zvonu? Da nije proglašen rat? Ili je možda kakva razbojnička banda napala na selo?

Čuo sam udarce lopata, motika, sjekira, kosa, vila i grablja, što su ih ljudi sa sobom donijeli, da se brane. Drugi su opet vukli kante vode, da gase požar. Jednom riječi: uzbuna je bila velika, na nogama je bilo cijelo selo i muško i žensko. Dotrčao je župnik, dotrčao Barba Stipe, dotrčao župan i općinski pisar, sve je vikalo, pitalo, zvalo, a ma ludnica, prava ludnica.

Barba Stipe stane otključavati zvonik. Ja se stisnem u najtamniji kut zvonika sve čekajući, što će sad biti. — Koji je to bijes? psovao je stari Stipe ulazeći oprezno u toranj, noseći u rukama svjetiljku.

Mlaz svjetla pade po meni, a ja se još jače skvrčim u klupko, ko jež.

— O ti derane jedan, opsuje me Barba Stipe i digne vile, pa da će me odalamiti po leđima. A ja u strahu smuknem ko zec i zaletim mu se ravno među noge, a on ljos! koliko je dug i širok povali se po vlažnoj zemlji, a svjetiljka mu odleti u kut.

Ja iskoristim tu priliku, pa bjež kroz vrata, kroz špalir preplašenih seljana, koji nisu znali, što se to zbiva. Oni praznovjerniji ostavili su i vile i lopate i skočili u stranu, misleći da sam kakvo strašilo. A ja više četveronoške nego dvonoške, nalik na neku tajanstvenu neobično brzu zvjerku odjurim poput sjene u noć i bjež kući preskačući ograde i živice.

— Gdje si bio tako dugo? upita me majka, začudeno.

— Kod tete.

— Jesi li tamo i večerao?

— Jesam, slažem ja, a bio sam gladan ko vuk, no nijesam htio ništa reći. Svukao sam se što sam brže mogao pa hajd u krevet.

Malo kasnije vrati se otac s lopatom na ramenu.

— Što je to bilo? čujem pita ga majka.

— Nitko ne zna. Stari Stipe kaže, da se je nekakav deran našalio i da ga je on vidio, no drugi ga nitko nije vidio. Nekakvo nam je pseto projurilo između nogu, a inače nigdje nikoga.

— Čudnovato, čudnovato, čujem kako govori moja majka i krsti se.
— Da nije možda kakav vukodlak?

— A Bog bi ga znao. Noć ima svoju moć, reče otac...

A ja sam šutio i pričinjao se da spavam.

Dugo nisam išao ni blizu zvoniku, ni barba Stipi. Bojao sam se, da me možda ipak ne bi prepoznao. A pred drugovima se bome nijesam hvalio, ni da sam bio na zvoniku, ni da sam zvonio. Šutio sam ko riba. Bio bih o tome šutio i sada, no čuo sam da je Barba Stipe već davno umro, a moje je selo već bogzna otkada na tu zgodu zaboravilo i ja sam uvjeren, da me sigurno ne će danas nitko više radi toga odalapati vilama po ledima. Ta tome je već trideset godina. A nakon trideset godina svi dugovi zastaraju.

E. R.

Za kruh

(Sličica s mora)

1

Vedro se je aprilsko jutro dignulo nad maleno selo i istjeralo sunce iza gore nad kućice bijele, stisnute u dnu uvale. Dimnjaci su se pušili; plavičasti je, veseli dim vijugao i titrao u jutarnjem zraku. Zvonilo je zvonce sa stare posivjele crkvice; prvo se je Pozdravljenje raširilo po mirnoj površini morskoj, a ribari se vraćali s noćnog lova. Neka strana »bracera« tiho je plovila u luku spuštenih jedara.

Život je neopazice ušao jutros u uličice...

Nebo se plavilo svježije i svijetlo. Tek bi katkada koji dolutali val fino naborao modro zrealo...

Dječak je stajao na žalu i gledao kako mali, obli valići oplakuju obalu. Zelena, prozirna voda bila je puna svijetla i života.

Malene su ribice obilazile uz kraj i treperile sjajnim perajama. Njihova srebrna, živahna tijela micala su se u vodi kao krugljice žive na dlanu. On je promatrao draga stvorenja i pjevuckao neku mornarsku pjesmu:

— Mornar se je neki opraštao od rodnog kraja...

...jedra su na lađi bila puna i bijela...

...on je žalosno gledao bijelu kućicu na žalu...

...nečiji je rubac lepršao na obali...

Tužna je srca mornar odlazio u strani svijet —

Jutro je bilo ugodno, pa je dječak osjećao prijatnu sunčevu toplinu na plećima. To su ga blago golicali sunčevi traci. Ribice su polagano nestajale...

Njegove su se crne oči stopile sa zelenom površinom koja je titrala u dubinama njegovih zjenica.

Iz jedne pukotine oprezno je izvirió hobotničin krak.

Ona je izlazila ispod surog kamena i izvijala se među morskóm travóm. Mirno je plazila po dnu.

Dječákove su oči najednom oživjele. Približio se je i gledao životinju nagnut nad morem.

A ona se je lijeno micála u algama, uvlačila i izbacivala krakove. Nešto je zaigralo u dječákovim očima i grudima...

— Potrčao je k bijeloj zgradi, ribarnici.

Vratio se s ostima i uronio ih u vodu.

Kako su drhtale dječákove ruke uzbudene radošću i nepoznatim slućenjem!

— Željezni su šiljei polagano tonuli...

— Samo brže! Još samo malo... Dječák je raširenih zjenica zurio u plijen, bojeći se da mu ne pobjegne.

Namrštio je obrve i stisnuo uzdrhtale usne. Zastao mu je dah...

Odlučio se — i udario životinju ocjelnim šiljcima...

Voda je po crvenila od gúste pjene, krakovi su se savijali, grčili i stezali. Kad ju je izvukao, izbacivala je neku gadnu, crnu tekućinu, nadimala se kao mijeh, mijenjala boje i lomatala dugim, sluzavim kracima.

— Dječák je obuzela divlja radost. Mlatio je žive krakove pešnicama i bostm stopalima, da je sluz prskala crna i zapjenjena i po njemu i kamenju.

Kad je skinuo hobotnicu s ostiju, postavio ih je uza zid gdje su obično stajala.

Veseo je hrlio uz svoju uličicu i držao u ruci prvi lov.

Da, da! Neka ga svi vide! Još malo, još samo malo... Samo da što prije dođe kući i da ga pokaže majei. Što će ona reći?

Dječak je išao uz stare, posivjele zidove veseo i zadovoljan. Treba se požuriti, brže koracati. Neka ga vide svi susjedi i stari kapetan Mate! Eto: već i on zna, kako se lovi...

Ponosno je dignuo glavu s dva crna oka i raširenih ruku nosio plijen. —

Sunce je življe zaigralo zlatnim tracima i obijesno se popelo vrh crvenih krovova.

3

— Mamo-o-o! —

— Mamo, mamo...! —

— O, sine... —

— Mamo, ubio sam mrkača — izgovorio je na dušak.

— Ma jesi li? —

Crne su se oči sjale: — Jesam, mamo. Sâm —

— Vidi, vidi. Ma, pokaži ga! —

Crni su kraci bili već mrtvi, protegnuti. Ona je pogladila sina po garavoj kosi. Nabori se oko njenih trudnih očiju izgladili i zasjali su dobrotom i zadovoljstvom.

— Neka nam bude za ručak... Mamo... —

— Dijete!... —

— Zašto su se njene dobre oči najednom rastužile? — mislio je dječak.

— Što ćeš, mamo? —

— Dijete, znaš... kruha nemamo... —

— a ja ću dobiti plaću za ovu sedmicu tek u subotu... —

— od gospe kapetanove... — Ona je tako tiho govorila.

Šutili su i gledali kroz prošupjeli krov oblake i galebe u letu, koji su plovili u lakoj maglici obrubljeni svijetlim kolobarima.

— Idi, sine, u selo i — prodaj... —

— treba, dijete, za kruh. Znaš... —

— Za kruh? —

Stegnulo ga je nešto gorko i neprijatno oko malena srea i penjalo se grlom...

— E... —

*

I on se spusti pognute glave niz siromašnu i uprljanu uličicu u selo. S prvim lovom u ruci.

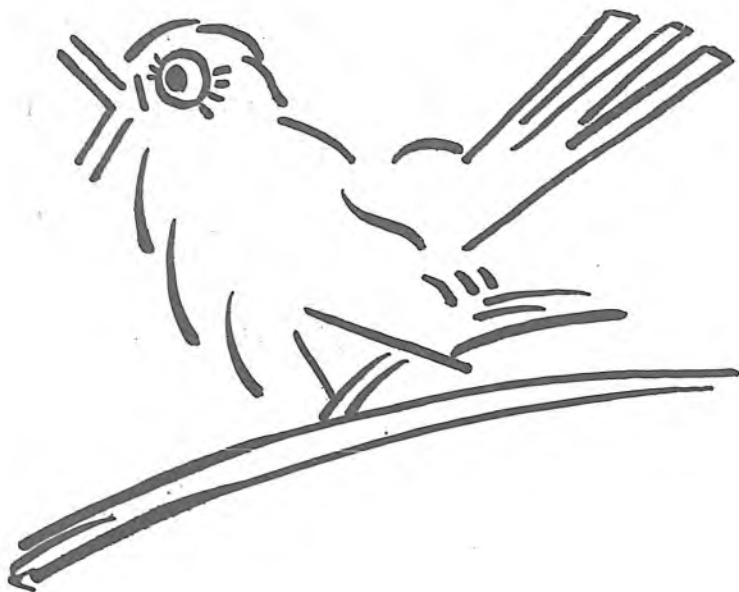
Za kruh...

Dječak je u duši plakao.

— Zašto se u njihovoj malenoj kućici s prošupljenim krovom ne može već dugo dugo osjetiti miris pečenih riba a more je krcato njima? Ono more koje mu je tu, tako blizu i u koje se je upravo umočio jedan bijeli oblak kao ogromna polovica razrezane pogače...

Branko Fučić

Vrabac

Nek me juri dijete, pseto,
Neka vrebba mačak siv:
Ja se smijem tek na sve to!
Smjelo živkam:
Živ — živ — živ!
Drsko čivkam:
Čiv — čiv — čiv!
Pogibao kad uočim,
Ja se maknem, čilo skočim
Pa odletim:
Tr — r — r — r...
Fr — r — r — r...
Prevariću dijete, pticu:
Skrijem se u živ — živicu
I pred svračkom
Kljunatim
I pred mačkom
Zubatim...
Ha — ha — ha!
To se zna:
Čiv — čiv!
Ja — patuljak,
Mačak — div!
Živ — živ — živ!!

— — — — —
Kad želudac gladan pita:
»Žita — žita!«
Hajde, traži
Raži, raži

I zobi i pšenice
I muhe i bubice! —
I najslade voće
Vrabac naći hoće.
Malko vode
Pit, pit, pit,
Onda ope.
— Neću krit! —
Dva, tri crva,
Nešto mrva,
Pa ću bit
Sit, sit, sit...

— — — — —
Sine l' dan,
Letnem van:
Na dvorište,
Na smetlište,
Il u ječam,
Na strnište;
Čas na granu,
Čas na stranu,
Čas na drvo,
Čas do grma,
Il na sljeme
Krova strma.

— — — — —
Mine l' dan,
Moj je stan
I u glogu,

I u stogu,
I u rupi,
I u šupi...

— — — — —
Sutradan
Ja sam ran,
Ko i jučer

Vragolan.
Čiu — čiu
Čiv — čiv — čiv
Jesam li ja, možda kriv
Što sam čio,
Što sam živ?! —

Šime Fučić

Čovjek i zmija

— Narodna priča —

Živio tako čovjek neki i imao jedinca sina. U živici, tik uz njegovo dvorište smjestila se zmija; koja se bila tako pripitomila, da je živjela u najboljem prijateljstvu s čovjekom i njegovom kućnom čeljadi, njegovom živadi i drugim domaćim životinjama.

Kvočka se s pilićima šetala oko zmije, koja se, savijena u klupko, sunčala nasred dvorišta, a ona im ne bi ništa napravila.

Jednoga dana čovjekov sin jedinac, malen i neiskusani, ugledavši kraj svog plota zmiju ljuticu, preplaši se, pograbi sjekiru i udari po njoj. Ona umače, ali ju on stiže i odsiječe joj rep. Zmija razbješnjela skoči na njega i ugrize ga, te ga otrova i on za nekoliko dana umre u najvećim mukama.

Od toga dana nastade veliko neprijateljstvo između zmije i čovjeka. Čovjek je vrebao na zmiju, da joj se osveti za smrt svog najmilijeg jedinca i zgazi joj glavu, a ona je opet iz zasjede navaljivala na njegovo blago i kućnu čeljad.

Dodijala tako jednoga dana zmiji ta vječna borba sa čovjekom, i ona mu predloži:

»Hajde, čovječe, da se pomirimo i živimo i nadalje u prijateljstvu i dobrom susjedstvu kao nekad.«

Ali joj čovjek na to odgovori:

»Mi se možemo pomiriti i živjeti u dobrom susjedstvu, no tako dugo, dok ti gledaš svoj odsječeni rep, a ja svoga sina grob, dotle među nama pravoga prijateljstva biti ne može...«

Klok i Flok

Klok i Flok uče tjelovježbu.

Čudna su to dva svata naš Flok i Klok. Čini se, kao da ni ne misle na što drugo nego gdje će da izvedu kakvu vragoliju ili majstoriju. Čas jedan drugom podvale, ponekad upravo zlobno, čas su opet najbolji prijatelji. Čas se posvade i mislio bi, da se nikada više ne će pomiriti, a za čas su opet srdačni drugovi. U njih bismo se i mi mogli ugledati, pa bismo i mi morali tako brzo zaboravljati srditost i mrzovolju, pa bi nam u životu mnogo bolje bilo. Oni su ko prava djeca. Dobroćudni i veseli, pa ako se kad na čas i posvade za par su minuta opet vedro raspoloženi i najbolji prijatelji.

Upravo je tako bilo i sada. Svi se još sjećamo, kakovu je fakinariju zadnji put napravio Klok Floku, kadno mu je s prozora bacio na glavu lonac s cvijećem. Bome da je tko meni to napravio, ja bih mu bacio u glavu ne samo lonac, nego cijelu bačvu, i nikad ga više ne bih lijepo pogledao, a eto kako je starina Flok bio dobrodušan! Kad mu se je Klok ispričao on mu je lijepo prijateljski stisnuo desnicu i zahvalio mu na čestitci. Takvi bismo, kako rekoš, svi mi morali biti.

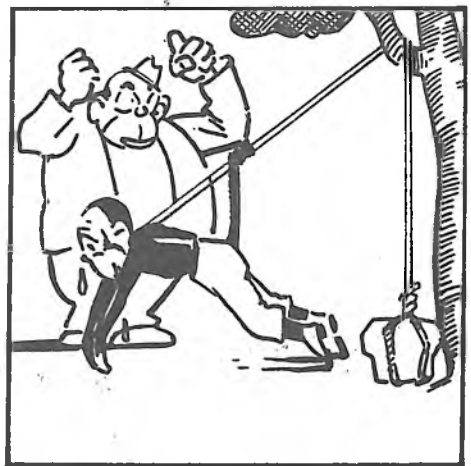
Kao da se nije baš ništa dogodilo, Klok i Flok su i opet najbolji prijatelji i šeću okolo, zijevajući od dugog vremena... Šeću oni tako i šeću vodeći nekakve tobože veoma učene razgovore, Klok skakuće lagan i žustar, a Flok s debelom trbušinom pred sobom jedva puše.

Idući tako putem ugledaju nekakvog mladića, kako se gomba i izvo-

di svakojake vježbe. Preko grane stabla prebacio je čvrsti konopac, kome je s jedne strane privezao težak kamen, pa ga diže i navlači, da su mu mišice na rukama nabrekle i otvrdnule ko dren.

— Eto gazda Flok, tako bi i Vi trebali svaki dan malko vježbati i gimnasticirati, da izgubite to svoje silno salo, savjetovao je Klok starom Floku.

I stadoše kraj stabla pa ne mogu da se dosta nadije mladom vježbaču, koji je izvodio svakojake majstorije.

— Hej, Klok, pa i ti si nekad bio nekakav akrobata. Ne bi li i ti mo-

gao da pokažeš kakvu svoju majstoriju, reći će stari Flok.

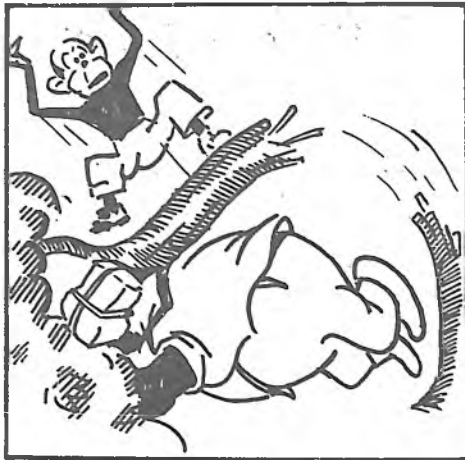
— Pa bih, zašto ne — odgovori Klok, koji je kako znamo, nekada, dok se je još skitao svijetom sa svojim drugom Jožićem, zadivio čitav svijet svojom spretnošću. — Hajde stari družo, da ti pokažem, što znam i umijem — reče Klok, pa čim je mlađić malko odmaknuo, a on bježe do stabla, pograbi konop, nategne ga i da će se gombati. Al da! Nije to više onaj spretni Klok od nekada. Sada je i on oslabio. Budući da se više ne gomba i ne vježba, omlitavio je i on, pa sada nije bio u stanju niti da digno onaj kamen.

— Ha-ha-ha! smijao se stari Flok, — i ti si mi nekakav vježbač. No takva suša, kakva si ti, bome ja nijesam. Čekaj da ti ja pokažem, što još stari Flok zna i umije.

To rekavši odbaci stari Flok svoj šešir i štap, zasuče rukave i pograbi konop. Ko da je perce lako, diže se teški kamen u vis, a Flok upre da ga digno sve do grane... Svinuo se

ko luk, žile mu nabrekle, mišice mu se napele i kamen je za čas bio među granjem. Flok upre još jače, na veliko začuđenje Klokovo.

Silna je bila Flokova snaga. Najednom kr-kr- što je to? Flok je upro tolikom snagom, da se je stablo stalo savijati i lomiti i što bi okom trenutno stablo se skrši i svom se snagom sruši preko leđa Flokovih a kamen se surva ravno na glavu starca Floka.

Da ste sada vidjeli Kloka, kako je odskočio začuđen. Smijao se gledajući Floka, kako se koprea pod granjem, ali je i njegov smijeh bio kratkotrajan. Jedna ga je grana oštinula po licu tako snažno, da je sve zvijezde ugledao u po bijela dana.

Sad se je opet Flok stao smijati.

I mislite li možda da su se zbog toga jedan s drugim posvadili. Ne! A ma ni blizu. Svaki je odnio kući svoju kvrgu na glavi i nikome ništa. Ostali su prijatelji i nadalje, sve tražeći gdje bi se opet iskazali ili napravili opet kakvu fakinariju.

Dječje novine

Što se zbiva u svijetu

Žena koja je triput izbjegla smrti. Čitamo u češkim novinama ovaj zanimljivi slučaj: Jedna planinarka iz gradića Šumperk otputila se na izlet u Oslavu. Prvi dio puta odvezla se automobilom. Na jednom zavoju šofer je izgubio vlast nad volanom i auto se otkotrljao u provaliju. Auto se razlupao na komade, šofer je teško ranjen, ali se planinarki na sreću nije ništa dogodilo. Malo zatim prošao je istom cestom drugi neki auto, a vlasnik njegov najpripravnije je pružio pomoć ranjenom šoferu, a putnicu uzeo na auto, da ju odveze dalje do Oslave. Međutim tek što je krenuo dogodio mu se defekt, auto je naletio na jedan zid i razbio se. Planinarki se i opet nije ništa dogodilo, nego ju je razbijeno staklo automobila samo malko okrznilo po licu. Ne htijući da proslijedi put pješice pričekala je na cesti dok dođe autobus, koji je tuda vozio, pa se ukrcala na nj. Međutim što se dogodilo? Čim se je ona ukrcala na autobus naletio je s druge strane drugi jedan automobil, došlo je do sraza, autobus se sa svim putnicima prevrnuo, bilo je mnogo ranjenih, a njoj se ko čudom nije i opet ništa dogodilo.

Dalje se više nije htjela voziti, nego se je vratila pješice cestom natrag kući.

Što će stajati krunisanje novog engleskog kralja? Još su lanjske godine bile započele velike pripreme za krunisanje engleskog kralja Eduarda. Trgovci su već bili nabavili na stotine i stotine hiljada zastavica, maramica s početnim slovom kraljevog imena i sijaset drugih sitnica. Međutim im je bivši kralj Eduard pomrsio račune. Kad mu nijesu dozvolili, da se oženi sa gospođom Simpson on se lijepo zahvalio na prijestolju i otišao nekamo u Korušku, gdje sada kao gospodin Windsor živi daleko od Engleske i službenih parada.

Naskoro će se okruniti njegov nasljednik sadanji kralj Gjuro, pa se opet čine velike pripreme za tu proslavu. Iz cijeloga svijeta nagrnuti će tom prilikom na milijune ljudi a London. Doći će skoro svi vladari svijeta sa svojom svitom, da prisustvuju tom veličanstvenom slavlju, tu će biti raskošja i bogatstva, kakovog se rijetko vidi.

Računa se, da će troškovi iznositi preko jedne milijarde dinara. A što će još potrošiti ona silna masa naroda i bogataša, koji će se tih dana skupiti u Londonu, to je nemoguće izračunati.

Sporazum između Italije i Jugoslavije. U Beogradu je nedavno boravio Mussoliniev zet ministar Ci-

ano. Došao je da potpiše sporazum koji je sklopljen između Italije i Jugoslavije. U samom tekstu sporazuma ne spominje se nigdje onih šesto hiljada Hrvata i Slovenaca u Istri, ali je ministar Ciano u jednoj nazdravici izjavio, da će im se opet dati hrvatske škole i da će im se dozvoliti hrvatski i slovenski jezik u crkvi.

Predsjednik čehoslovačke republike Dr. Eduard Beneš u Beogradu. Odmah nakon odlaska talijanskog ministra grofa Ciana došao je u Beograd predsjednik bratske čehoslovačke republike Dr. Beneš, koji je bio dočekan s najvećim oduševljenjem i neobično srdačno. Na svim stanicama, kuda je prolazio narod

ga je dočekivao cvijećem i barjama. Nakon razgovora s našim državnici predsjednik Beneš je izjavio, da je veza između Čehoslovačke, Jugoslavije i Rumunjske čvršća nego ikada.

Krvava kiša na Siciliji. Ovih dana stala je nad Sicilijom padati kiša, koja je bila crvena kao krv. Narod se je preplašio i iznenadio, bojeći se da to nije možda zlo znamenje. Učenjaci su međutim odmah rastumačili, da je kiša crvena zbog toga, što je vjetar zanio nad Siciliju velike oblake crvene prašine iz Sahare. Kiša koja je u to pala namočila je pijesak i tako se najednom iz neba izlio crveni pljusak.

ZDRAVLJE

Korist i vrijednost limunovog ili citronovog soka, koji sadržava 9 postotaka limunove kiseline, je veća nego li obično mislimo. Ona u kuhinji nadoknađuje ocat. I za njegovanje tijela u svakom je pogledu izvrsno sredstvo. Limunov sok pobudjuje jetra i probavne organe, te je izvrsno sredstvo za unapređivanje rastenja kose. Hoćemo li u tu svrhu upotrebiti sok od limuna, tad operimo glavu toplom vodom i nepodražujućim sapunom, dajmo da se kosa pri korenju dobro osuši, a tada pokvasimo tjeme glave sa sokom od limuna. Ovaj postupak ponovimo najmanje tri puta na tjedan. Već nakon izminuća trećega tjedna opazit ćemo da je kosa ojačala, te vlasi znatno slabije ispadaju.

Bez limuna ne bi nikada smjela biti ni jedna kuća, jer njegov sok liječi kojekakve bolesti. Upale, natekline, otvrdnuća liječi limun, pa kojekakve čirove, ako se na njih stavljaju limunski odresci. Laku vrućicu odstranjuje limunada gotovo uvijek, pa i nahlade, ako se limunada priredi s vrućom vodom. U svakom slučaju limun čisti, razblažuje, ohlađuje i liječi, pa se može u pravom smislu nazvati universalnim sredstvom.

Neki ljekar pripovijeda, kako je citronovom kiselinom uspješno liječio rane jednoga 67-godišnjega starca. Dotičnik je pao, te prelomio nogu. Krajevi preloma bili su zacijelili, ali oguljena koža, velika kao dlan, nije nikako htjela da zaraste. On je više mjeseci upotrebljavao razne masti, praške, rastopine itd., no sve nije koristilo, dok nije počeo upotrebljavati čisti citronov sok, i to jedan dio soka a 20 djelova vode. Za par dana počela je rana zacijeljivati, a boli su ublažene. Dr. Müller je sok od citriona, odnosno vodu, pomiješanu sa sokom od citrone, upotrebljavao s uspjehom, liječeći rane. U ostalom sok od citriona služi i za utišavanje krvarenja.

NAŠI MLADI SARADNICI

Na naš natječaj u zadnjem broju poslali su svoje priloge: Emil Kalinić, Koprivnica — Milan Bavišić, Koprivnica — Vladimir Županić, Daruvar — Ivan Mikec, Marija Gorica — Pipus Zoltan, Osijek i još mnogi drugi.

Kao najbolji izabrali smo sastavak Milana Bavišića, koji glasi:

DOKTOR SLON

Iz Evrope doktor u Afriku dođe	Slon je doktor biti htio
Pa u neko selo on crnačko pođe	Surlu vodom napunio
Kraj visoka plota sjede	U uho je crneću sasu
Bolne crnce liječit htjede	I rastjera crnu rasu.
Jednom crneću uho štrea	Crnkinje od straha pobjegoše
Jadnik taj od straha grea	Papuče im bježeć ispadoše
Slon to gleda iza plota	Žarko tropsko sunce pali
I u sebi nešto mota.	Slon se smije svojoj šali...

Milan Bavišić

A sad hajde, prijatelji, da pokažete, što tko od vas zna i umije.
Sastavite jednu pjesmu ili crticu k ovoj slici:

RAZNO

Pas sa tri noge spasio dijete. U mjestu Hrčiči palo je jedno trogodišnje dijete u potok i već se stalo daviti. Najednom dotrči njegov pas, baci se u vodu i izvuče dijete iz potoka. Lanjske je godine otac toga djeteta koseći odsjekao psetu jednu nogu tako, da je siromašno pseto od tada hodalo samo na tri noge, ali ga je gospodar uza sve to ostavio u kući. I kako vidimo na svoju sreću, jer mu je vjerno pseto evo spasilo sinčića, od očite smrti.

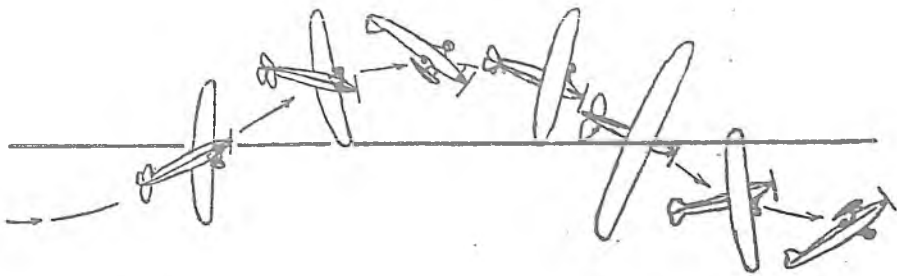
Aeroplani plaše slonove. Engleske vlasti u koloniji Uganda u Africi izdale su naredenje, da aeroplani nad krajevima u kojima se pasu stada slonova ne smiju nikako letjeti niže od 500 metara. Dogodilo se naime, da su pojedini letači htijući vidjeti iz bliza velika stada divljih slonova i želeći ih fotografirati letjeli sasvim nisko. Slonovi su se od toga poplašili i u divljem bijegu zgazili čitava sela i nasade.

Gdje ima najviše prašine? U čekaonicama na kolodvorima imade u svakom četvornom centimetru zraka 9 milijuna zrnaca prašine. U kavanama i gostionama, gdje se skuplja mnogo ljudi imade u svakom četvornom centimetru zraka po 450 tisuća zrnaca prašine. Iza kiše imade u zraku poprečno u svakom četvornom centimetru zraka po 32 tisuće zrnaca prašine. Na planinama je zrak najčišći. Tamo je u svakom četvornom centimetru zraka samo 210 zrnaca prašine. Prema tome znamo gdje je najzdravije boraviti.

Gdje ima najviše liječnika? U Austriji otpada po jedan liječnik na svakih 766 ljudi, u Njemačkoj na 1344, u Francuskoj na 1509, u Češkoj na 1613, a u Jugoslaviji dolazi jedan liječnik na svakih 3500 ljudi.

Koje je najobičnije prezime kod Čeha? U popisu stanovništva grada Praga nabrojili smo ravnih 18 tisuća ljudi, koji imaju prezime Novak. Kod Nijemaca su najraširenija imena Mayer i Schmidt. Tih imade na stotine tisuća. I kod nas imaju u nekim krajevima čitava sela, jednaka prezimena. U Šibeniku je na primjer osnovan pjevački zbor gdje se svi članovi zovu prezimenom Baranović. A kažu da ih ima ništa manje nego sedamdeset pjevača.

Diže se potonuli parobrod. Godine 1915. za vrijeme svjetskoga rata potopila je njemačka podmornica američki putnički parobrod »Lusitaniju«. Tom je prilikom poginulo 1198 ljudi. To je bio povod da je i Amerika stupila u rat protiv Njemačke. Lađa leži 18 kilometara od irske obale u dubini od 94 metra. Lađa je vozila veliku pošiljku zlata, a i putnici su imali sa sobom zlata i dragocjenosti u vrijednosti od nekih 150 milijuna dinara. Lađa je duga 234 metra. Sada će ju pokušati dignuti, kako bi došli do zlata, koje je u njoj sakriveno. Najprije će se spustiti na morsko dno ronionci sa fotografskim aparatima, koji će je sa svih strana fotografirati, nato će položiti mine i dinamitom je raskomadati, a nakon toga će pojedine komade broda dizati. Čitavu lađu najednom bilo bi nemoguće dignuti iz mora.

MALO RAZONODE

Ovu malu šalu možete pokušati jedne večeri, kad je na okupu čitava obitelj. Uzmite komad od jednog dinara, sjednite na stolac i naslonite glavu na naslon stolca, pa si postavite na čelo taj dinar. Spretanim stiskanjem jednog ili drugog oka poći će vam za rukom, da vam se taj dinar dovuče sve do oka i padne vam u očnu šupljinu. Čestim vježbanjem to će vam lako poći za rukom, i svi će se ukućani diviti vašoj vještini. Nakon što ste vi dokazali svoju spretnost sigurno će se naći još netko, koji će htjeti da i on to dokaže. Ako se ne bi sam javio, a vi ga na to nagovorite. I sad napravite šalu. Kad se on sjedne i nasloni glavu na stolac, vi uzmete komad od jednog dinara pa ga čvrsto pritisnete na njegov čelo, a zatim ga što spretnije možete dignite i odnesite. Od onog pritiska njemu će se još uvijek činiti da mu je dinar na čelu i početi će migati očima, nastojeći da ga pomakne sa čela i dotjera u očnu šupljinu, a to ne će moći prosto zato, što dinara uopće ne će imati na čelu, no njemu će se neprestano činiti, da mu je dinar na čelu. Dakako da će to njegovo uzaludno trzanje izazvati buru smijeha.

ČAROBNA ČETVORINA

	1	2	3	4
1				
2				
3				
4				

Vodoravno i uspravno:

- 1 drvo mirisna cvijeta,
- 2 muško ime
- 3 životinja dugih nogu
- 4 žensko ime.

F—e

LOGOGRIF

Gdje je voda,
Tu sam i ja;
Uz vodu mi
Živjet prija.

Tamo spuštam
Niza strane
Svoje tanke,
Vite grane.

—Al kad mi se
Slovo doda,
Nijesam drvo
Nego — voda

Pa se žurim,
Hitam, hrlim
Seku Savu
Da zagrlim...

F—e.

Doskočica

(D. Mihelić, Daruvar)

U ove tri četvorine napiši riječ „petak“, ali ni u jednoj četvorini ne smije biti više nego jedan znak.

Ispunjalka

(Mijo Sušanj, Ogulin)

Naša rijeka

Biblijsko ime

Žensko ime

Muslimanski bog

V o d o r a v n o i o k o m i t o i s t o .

Logograf

(D. Mihelić, Daruvar)

Dižem se u visine
Vladar sam zraku
Kralj sam sviju ptica
I pobjedim svaku . .

Ajd mi sada zadnje slovo
Brajane, promjeni
Djeca će me rado gristi
Veselit se meni . .

Posjetnica

(Mijo Sušanj, Ogulin)

O d a k l e j e ?

»Mali Istranin« izlazi jedamput mjesečno. — Pretplata iznosi 12 dinara na godinu. — Pojedini broj stoji 1 dinar. — Za inostranstvo dvestruke. Uredništvo i uprava nalaze se u Boškovićevoj ulici br. 20. — Telefon 59-31. Vlasnik, izdavač i odgovorni urednik: Ernest Radetić, Zagreb, Boškovićeva ulica 20. — Tiskara C. Albrecht (P. Acinger), Zagreb, Radićeva ulica 26. Za tiskaru odgovara: Petar Acinger, Zagreb, Gundulićeva ulica 22a.